

[Hendriksen.]

for os eller indsnævres og indskrænkes, saa vi ikke helt uden Grund med bange Anelser ser Fremtiden, ja endog den allernærmeste Fremtid imøde.

Af Næringslivets Historie lærer vi, at den røde Traad i de vekslende Synspunkter har været denne: naar Produktionslivet er under stærk Udvikling, naar der er Beskæftigelsesmuligheder og Erhvervs muligheder nok, naar man kunde pege paa Chancer og Muligheder hjemme og ude i stort Omfang, ja saa tilstræbte man naturligvis den størst mulige Frihed, saaledes som man altid vil gøre det. Men naar saa Forholdene ændrede sig, naar Afsætningen indskrænkedes, og ikke mindst, naar de, der allerede sad i Bedriften med deres Ejendom bundet dér og med deres Arbejdskrafts Værdi saa stærkt afhængig af, at de kunde holde Virksomheden gaaende, trængte til Støtte, saa maatte naturligvis Ønskerne gaa ud paa at sikre en rolig Udvikling under de nye Vilkaar, indskrænke Friheden i Stedet for at udvikle den.

Det er denne sidste Situation, jeg mener vi befinder os i for Tiden, og det er derfor nødvendigt at beskæftige sig indgaaende med et Par Hovedpunkter i Lovforslaget, som — hvor sympatisk Hensigten end maatte være — dog utvivlsomt maatte give Anledning til den allerstørste Betænkelighed.

Disse to Hovedpunkter, der allerede paa forskellig Maade har været fremdraget i den offentlige Diskussion, og som ogsaa har været nævnt her af de to ærede Medlemmer, der talte henholdsvis paa Socialdemokratiets og paa Venstres Vegne, er begge Forslag om Bortfald af hidtil indskrænkende Bestemmelser. Det ene er Udeladelsen af den nuværende Bestemmelse om, at gifte Kvinder *ikke* har Ret til Næringsbrev, og det andet udtrykkes mere positivt, idet man gaar væk fra den hidtil gældende Bestemmelse om, at en næringsdrivende kun har Ret til at drive *een* Forretning i hver Kommune, i hvilken han har løst Næringsbrev. Man fastslaar udtrykkelig, at en næringsdrivende skal have Ret til at drive sin Forretning fra lige saa mange Steder, som han eller hun maatte ønske det indenfor hver Kommune, hvortil den næringsdrivende har løst Næringsbevis.

Om disse to Hovedpunkter vil jeg gerne fremsætte nogle Bemærkninger.

Jeg finder det fuldkommen rigtigt, at de Bestræbelser, der i adskillige Aar har været i Gang for efterhaanden at føre Kvinderne op som ligeberettigede med

Mændene paa alle Punkter i Samfundslivet, maa medføre, at Kvinden ogsaa ligestilles med Manden med Hensyn til Udstedelse af Næringsbrev; men jeg skal ikke nægte, at naar denne Lighedsbestræbelse nu foranlediger, at man foreslaar at give Ægtefæller Ret til hver især at drive Forretning og det oven i Købet lige saa mange Forretninger, som hver af dem maatte ønske, saa forekommer det mig, ikke mindst naar den nuværende Situation for Næringslivet tages i Betragtning, mildest talt at være overmaade betænkeligt.

Der vil herved skabes Mulighed for en voldsom Forøgelse af Antallet af næringsberettigede Personer, og desværre er det fuldkommen ugørligt for Erhvervet at opsege en større Tilvækst, uden at dette vil faa katastrofale Følger. Der er allerede alt for mange handlende, hvilket aabent erkendes, ogsaa fra Handelsorganisationernes Side. En yderligere Tilvækst vil medføre, at Omsætningen skal fordele over et endnu større Antal handlende, hvilket atter vil bevirke, enten at en Del af Handelsstanden proletariseres, fordi de simpelt hen ikke kan faa en Omsætning tilstrækkelig stor til at give dem det nødtørftige Udkomme, eller ogsaa, at Avancerne maa sættes i Vejret, grundet paa den formindskede Omsætning, og dette kan hverken de handlende eller Publikum være tjent med.

Men dernæst ønsker jeg ganske særlig at fremhæve, at jeg frygter for, at der vil opstaa adskillig Fortræd for Kreditøkonomiens Vedkommende, naar Ægtefæller, som man dog hidtil i det store og hele har regnet som en økonomisk Enhed, nu hver især kan brede sig paa Forretningens Omraade uafhængige af hinanden, samtidig med at de bor og lever sammen, saaledes at det er meget nærliggende at regne med Komplikationer, som for Kreditlivet bliver meget utiltalende, naar den ene af Ægtefællernes Forretning gaar daarligere end den andens, ja, maaske staar foran en truende Ruin.

Jeg vil derfor være stærkt stemt for, at man i hvert Fald i denne Omgang lader sig nøje med en Bestemmelse om, at af Ægtefæller kan kun een faa Næringsbevis, en Ordning, som jo ikke begunstiger det ene Køn paa det andets Bekostning. Naturligvis vil denne Indskrænkning ikke være saa effektiv som den nuværende Bestemmelse om gifte Kvinder, men den vil dog være en ganske betydningsfuld Regulator; og en forretningsinteresseret Kvinde vil alligevel, selv om hendes Mand driver selvstændig Næringsvirksomhed, kunne gøre